SUOMEN TEATTERIT
FINLANDS TEATRAR

Helsingissä 17.10.2023

Suomen Teatterit ry:n lausunto sivistysvaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2024

Suomen Teatterit ry edustaa 73 teatterin, tanssin ja sirkuksen alan ammattiorganisaatiota ympäri Suomen. Esittävän taiteen ammattikentän näkökulmasta on tärkeää, että valtion talousarviossa vuodelle 2024 huolehditaan esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmän rahoituksesta, mutta taiteen ja kulttuurin valtionavustuksiin kohdistuvat leikkaukset aiheuttavat huolta.

Vuosien 2020–2022 koronapandemia oli esittävän taiteen alan historian suurin kriisi ja sen vaikutukset näkyvät yhä organisaatioiden taloudessa ja yleisön ostokäyttäytymisessä. Myös yleinen kustannustason nousu ja yleisen linjan mukaiset palkankorotukset luovat taloudellista painetta alan toimijoille.

Esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmä takaa ammattimaisen teatterin, tanssin ja sirkuksen saatavuuden ympäri Suomen. Valtionosuusrahoitettujen organisaatioiden kannalta on erittäin tärkeää, että opetus- ja kulttuuriministeriön alaiseen esittävän taiteen valtionosuusrahoitukseen ei kohdistu leikkauksia valtion talousarviossa vuodelle 2024. Rahoitukseen suunniteltu 2,2 % indeksikorotus on ensiarvoisen tärkeä esittävän taiteen ammattikentän toimintaedellytysten turvaamiseksi ensi vuonna. Talousarviossa on myös hyvä asia, että kansallisten taidelaitosten, kuten Kansallisteatterin, rahoitukseen ei kohdistu leikkauksia vuonna 2024.

Suomen Teatterit ry haluaa kuitenkin esittää huolensa talousarviossa 2024 olevien opetus- ja kulttuuriministeriön alaisten valtionavustusten leikkausten vaikutuksesta esittävän taiteen alan toimintaan. Käsityksemme mukaan taiteen ja kulttuurin rahoitukseen kohdistuu vajaan 9 miljoonan leikkaukset vuodelle 2024, josta osa johtuu rahapelituottojen kompensoinnin tasomuutoksesta. Vain osa valtionavustusten leikkauksista kohdistuu esittävän taiteen alaan, mutta pienetkin leikkaukset vaikuttavat merkittävästi alamme toimintamahdollisuuksiin.

Taiteen edistämiskeskuksen kautta jaettavat toiminta-avustukset esittävän taiteen kentälle ovat juuri tällaisia valtionavustuksia, joihin on kerrottu kohdistuvan 5 % leikkaus vuonna 2024. Avustuksilla tuetaan sellaisia teatterin, tanssin ja sirkuksen ammattiorganisaatioita, jotka eivät ole valtionosuusjärjestelmän piirissä. Taiteen edistämiskeskuksen kautta rahoitetut ns. vapaan kentän organisaatiot ja alustatoimijat (kuten Tanssin aluekeskukset tai Cirko – Uuden Sirkuksen Keskus) ovat merkittävä osa suomalaista esittävän taiteen ekosysteemiä. Kuten valtionosuustoimijoiden ja kansallisten taidelaitosten, myös niiden rahoitus tulisi säilyttää vähintään nykyisellään tai mieluummin sitoa indeksiin.

Esittävän taiteen valtionosuusuudistus toi Taiteen edistämiskeskuksen kautta rahoitetuille organisaatioille kauan kaivattua lisärahoitusta vuosina 2019–2022. Nyt ehdotetut leikkaukset valtionavustuksiin uhkaavat viedä alaa kehityksessä jälleen taaksepäin. Valtionavustuksilla rahoitetut alustatoimijat ja vapaan kentän organisaatiot toimivat jo valmiiksi niukemmalla rahoituksella ja niiden rakenteet ovat kevyitä. Niillä ei ole taloudellisia puskureita, joten koronakriisi,

kustannusten nousu ja palkankorotukset ovat vaikuttaneet toimintamahdollisuuksiin huomattavasti. Juuri nämä toimijat ovat tärkeitä freelancereiden työllistäjiä, joten leikkaukset vaikuttavat suoraan koronakriisistä eniten kärsineiden esittävän taiteen freelancereiden työllistymismahdollisuuksiin ja ansiotasoon.

Myös Suomen Teatterit ry:n kaltaiset kulttuurialan järjestöt saavat tukea ministeriön valtionavustuksista, joihin kohdistetaan leikkauksia vuoden 2024 talousarviossa. Taide- ja kulttuurialan järjestöt tekevät pienillä resursseilla merkittävää työtä alan elinvoimaisuuden, kehittämisen ja taiteilijoiden työskentelyedellytysten mahdollistamiseksi. Järjestöjen tukea on leikattu jo aiemmin viime vuosina ja tukitaso on nykyisellääänkin riittämätön. Myös järjestöt tarvitsevat resurssinsa tulevina vuosina. Suomen Teatterit ry kantaa huolta oman rahoituksensa lisäksi myös esimerkiksi esittävän taiteen alan tilastointia ja kansainvälistä vientiä edistävien Teatterin tiedotuskeskus TINFO:n ja Sirkuksen ja tanssin tiedotuskeskuksen rahoituksesta. Järjestöjen avustuksista leikkaaminen ei edistä hallitusohjelman tavoitetta kulttuurin ja luovien alojen kasvusta ja työllisyyspotentiaalin hyödyntämisestä.

Suomen Teatterit ry haluaa todeta lausuntonsa lopuksi, että yksittäisten miljoonien leikkaukset ovat valtion kokonaistaloudessa hyvin pieni osa, mutta kulttuurialalle jokainen miljoona on valtava menetys. Suunnitelluilla leikkauksilla on esittävän taiteen alalla suoria työllisyyttä heikentäviä ja saavutettavuutta vähentäviä vaikutuksia. Suomen Teatterit ry toivoo, että sivistysvaliokunta ottaa edellä kertomamme asiat huomioon vuoden 2024 valtion talousarviota käsiteltäessä.

Suomen Teatterit ry:n puolesta,

Kaisa Paavolainen, toimitusjohtaja
kaisa.paavolainen@suomenteatterit.fi
p. 040-5180698

Suomen Teatterit ry (STEFI) on suomalaisen esittävän taiteen ammattiorganisaatioiden edunvalvonta- ja työnantajajärjestö, joka työskentelee jäsentensä toimintaedellytysten turvaamiseksi ja hyvän teatterin, tanssin ja sirkuksen tekemisen mahdollistamiseksi Suomessa.